

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การป้องกัน และแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ
ตามหลักพระพุทธศาสนา

ผู้วิจัย : นางสาวเพ็ญแข บัวภา

ปริญญา : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระครูภาวนาโพธิคุณ, พธ.บ., M.A. (Phil). (First Class), M.A.(Politics).

M.Phil. (Phil), Ph.D. (Phil).

: พระมหาประมวธ ฐานตฺโต, ป.ธ.๖, ป.วค., พธ.บ., M.A.(Ling.),

M.A., Ph.D. (Pali & Bud.)

: ดร.อุดร จันทวัน, นธ.เอก, ปธ.๔, พม., พธ.บ., M.A.(Pol.Sc.),

พธ.ด.(พระพุทธศาสนา)

วันสำเร็จการศึกษา : ๑๖ /มีนาคม/๒๕๕๖

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ข้อ เพื่อ ๑) ศึกษาปัญหามลพิษทางอากาศในสังคมไทย ๒) ศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และ ๓) ประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศในสังคมไทย ผลการวิจัยพบว่า

ปัญหามลพิษทางอากาศในสังคมไทยมีสาเหตุจาก ๒ ปัจจัยคือ ๑) ปัจจัยภายในคือตัวสตรีเอง ๒) ปัจจัยภายนอกได้แก่ อิทธิพลการเลี้ยงดูจากครอบครัว สิ่งแวดล้อมไม่ปลอดภัย ขาดหญิงประพฤติตนตามอำนาจเกศตามไม่ถูกต้อง และประกอบกิจอาชีพด้านวัตถุ

ปัญหามลพิษทางอากาศในพระพุทธศาสนามี ๒ สมัยคือ ๑) ก่อนพุทธกาลเมื่อพระโพธิสัตว์บำเพ็ญบารมี ๖ ชาติศึกษา นางอมิตตาภรรยาสาวพราหมณ์จากชุกขชรา และ ๒) ในพุทธกาล ๖ ชาติศึกษา พระอุบลวรรณาเถรีถูกข่มขืนในกุฎกลางป่า พระเจ้าปเสนทิโกศลมีความใคร่ในภรรยาผู้อื่นใช้อำนาจล้นเกล้าข่มขืนสามี และนางอุตตราภรรยาสิริมาโสเภณีดักน้ำมันเผ็ดรดศีรษะ มีสาเหตุจาก ๑) อิทธิพลการเลี้ยงดูจากครอบครัว ๒) ตัวสตรีเอง ๓) สิ่งแวดล้อมไม่ปลอดภัย และ ๔) ขาดหญิงประพฤติตนตามอำนาจเกศตามไม่ถูกต้อง แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ ขาดหญิงต้องพัฒนาตนเอง ควบคุมเกศตามด้วย อริยวัตร ๕ คบหามิตรแท้ หาผู้ครองสมคนด้วย สมชีวิตรรม ๔ และครองเรือนให้ดีด้วย ๖ วรรณะธรรม ๔

ลักษณะที่บุรุษและสตรีปฏิบัติต่อกันด้วยอำนาจกิเลสความที่ไม่ถูกต้องเป็นธรรม ส่งผลให้สตรีไทยกลายเป็นเหยื่อความรุนแรงทางเพศถึงขั้นทำแท้งมากเป็นอันดับ ๒ ของโลก ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่เป็นบุคคลใกล้ชิด เช่น สามี คู่รัก เพื่อน สถานที่ส่วนใหญ่อยู่บ้าน และเกิดเวลากลางคืน สาเหตุสำคัญคือ บุรุษและสตรี ๑) ขาดจริยวัตรธรรม ๕ ได้แก่ ขาดความเคารพศรัทธาในพระธรรม ไม่เชื่อเรื่องผลของกรรม ไม่เคารพตนเอง ไม่เคารพบุคคลในทิศ ๖ ขาดสุตะไม่ศึกษาธรรม ไม่ศึกษาเพศรอบด้านให้เข้าใจ ขาดจาละความเห็นแก่ตัว ขาดปัญญาไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิด จึงปฏิบัติต่อตนเองและบุคคลในทิศ ๖ ด้วยอำนาจกิเลสความที่ไม่ถูกต้องเป็นธรรม ๒) ยุ่งเกี่ยวอบายมุข ได้แก่ คี๋มสุรา เทียวกลางคืน คบเพื่อนชั่ว และ ๓) ประกอบมิจฉาชีพเกี่ยวกับวัตถุกาม

การประยุต์หลักธรรมเพื่อป้องกันปัญหาเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนไม่ว่าจะเป็นบุรุษหรือสตรีต้องปฏิบัติร่วมกัน มีอยู่ ๓ ระดับ คือ ๑) ระดับบุคคล ด้วยจริยวัตรธรรม ๕ ได้แก่ เคารพศรัทธาศึกษาพระธรรม เคารพบิดามารดา ครูอาจารย์ ศึกษาเพศศึกษารอบด้านให้เกิดปัญญามีความเข้าใจ มีหิริละอายต่อการทำความชั่ว ละเว้นอบายมุข เคารพและปฏิบัติต่อตนเองเรื่องเพศอย่างถูกต้องปลอดภัย ๒) ระดับครอบครัว นำ สมชีวิตรธรรม ๔ ในการเลือกคู่ครอง ปฏิบัติตนในการครองเรือนด้วย ฆราวาสธรรม ๔ ได้แก่ เคารพเชื่อสัตย์ในคู่ครองของตน ฉลาดทางอารมณ์ อดทนเสียสละ ปฏิบัติหน้าที่บิดามารดาในฐานะต้นแบบ ครุคนแรก ครูสอนเพศศึกษารอบด้านที่ถูกต้องแก่บุตร ๓) ระดับสังคม ได้แก่ บุรุษไม่บังคับขืนใจ หรือล่อลวงสตรีให้มีเพศสัมพันธ์ด้วย ไม่ล่วงละเมิดทางเพศต่อคู่ครองคนอื่น ต่อเพื่อน ต่อผู้บังคับบัญชา และต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ครูสอนเพศศึกษารอบด้านแก่ลูกศิษย์ และประกอบสัมมาชีพเกี่ยวกับวัตถุกามด้วยความสุจริต ผิดและเผยแพร่สื่อเพศศึกษารอบด้านอย่างถูกต้องเป็นธรรม

การประยุต์หลักธรรมเพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นแก่ผู้ถูกระทำ และผู้กระทำความรุนแรงทางเพศ ด้วยการยอมรับผลกรรม และมุ่งแก้ไขปรับปรุงตนเองด้วยการปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่อป้องกันปัญหาทั้ง ๓ ระดับ เพื่อไม่ให้เกิดความรุนแรงทางเพศต่อสตรีซ้ำอีก

Dissertation Title : The Prevention and Resolutions of Sexual Violence Against Women
by Buddhism

Researcher : Miss Penkae Buapa

Degree : Doctor of Philosophy (Buddhist Studies)

Dissertation Supervisory Committee

: Phrakrubhavanabodhikun B.A., M.A. (Phil), M.A. (Pol.Sc.), M.Phil.,
Ph.D., (Phil))

: Phramaha Pramuan Thanadatto

Pali VI, B.A. (Thai), P.G. Dip. In I.P.R.(Pali.&Religion), M.A., Ph.D.

: Dr. Udorn Chanthavan

Pali IV, Dip.in Ed., M.A., Ph.D.

Date of Graduation : 16 /March / 2013

Abstract

This thesis had three main purposes: (1) to study the sexual violence against the women in Thai societies, (2) to study the ways of prevention and resolutions of sexual violence by Buddhism and (3) to present a way of Buddhist principles applied to the prevention and resolution of sexual violence against women in Thai societies.

Two causes of the sexual violence against women in Thai societies were (1) the interior conditions—women’s characteristics and (2) exterior conditions—qualitative instruction of the family, immoral behaviour influenced by defilement, and illegal occupation with sexuality.

The sexual violence against women in Buddhism was divided into two ages: before the Buddha’s age and the Buddha’s age. The first age was found when Vessantara Bodhisatta had made the fulfillment of merit. The example was Amittatā, a wife of old Jujaka. The second age was seen in many immoral events. Upolavannā Theri was raped by her uncle’s son. The King Pasenadikosala loved the other person’s wife, and Uttarā was

thrown by Sirimā with boiled water. The main causes of these immoral events came from (1) instruction of the family, (2) women, (3) environment and (4) transgression of morality because of lust. The way of prevention and resolution of this problem was that the women had to develop themselves by following five Ariyavattidhammas, to search a good friend moral husbands by following four Samajividhammas, and to be a good wife by following four Gharāvāsadhammas.

Sexual violation was that a man and a woman lived together with the power of unreasonable defilement. This cause made the Thai women a victim of sexual violence until they had made the abortion in the second rank of all the aborted women in the world. Most of the violators who had violated the women were the close persons such as a husband, a boyfriend, and a friend. The place of the violent events was a house at night. The cause of this violence came from the lack of (1) five Ariyavattidhammas: Saddhā—faith in the Triple Gem, himself, and good people in six directions, Dhamma listening, sacrifice, and wisdom without being aware of coming result and respecting the persons in six directions, (2) association with six ways of squandering wealth, and (3) illegal occupation with sexuality.

There were three levels of Buddhist principles applied to the protection of this violence. Firstly, for a person, both a man and a woman should follow five Ariyavattidhammas: Saddhā—faith in the Triple Gem, himself, and good people in six directions, Dhamma listening, sacrifice, and wisdom without being aware of coming result and respecting the persons in six directions. Secondly, for the family, there was the practice of four Samajividhammas to choose reasonably a husband and four principles for lay people—respect to a couple, honesty, patient, and sacrifice; the responsibility of their duty of the parents as a model, good teachers to teach the sexual study clearly. Thirdly, for the society, a man should not force the other persons to make love or deceive a woman for sexuality including a wife of the other husband, but a man should have the moral association with a friend, a boss and a servant about the sex aspect. The educational

institutions had taught students about sex clearly, made the media, and represented it about sex in the right way.

The Buddhist principles were applied to the resolution of problems among all persons who were violated about sex and accepted such immoral action. They were called to adjust themselves with following the Buddha's teachings in order to protect the coming problems from those three levels without repeating any sexual violation.

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจาก ได้รับความเมตตา ความเอื้ออาทร ความช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายฝ่ายด้วยกัน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกล่าวนาม เพื่อเป็นการขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

พระครูภาวนาโพธิคุณ,ดร. ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ประธานกรรมการควบคุม คุษฎีนิพนธ์ พระมหาประมวล ฐานตฺโต,ดร. กรรมการควบคุม คุษฎีนิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษา ดร.อุคร จันทวัน กรรมการควบคุมคุษฎีนิพนธ์ ผศ.ดร.ฟ้ารุ่ง มีอุคร ผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาที่ดี ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำคุษฎีนิพนธ์นี้ ท่านได้ให้ความเมตตาช่วยเหลือ ขอบกพร่อง พร้อมทั้งเสนอแนะในการปรับปรุงเนื้อหาสาระ การใช้ภาษาสำนวนของนักวิจัยและตรวจรูปแบบตลอดระยะเวลาการทำวิจัย ตรวจสอบแก้ไขงานวิจัยด้วยความดูแลเอาใจใส่อย่างยิ่ง พระมหาดาวสยาม วชิรปญฺโญ, ดร. พระมหามิตร จิตปญฺโญ, ดร. ให้คำแนะนำการสอบภาษาบาลีและภาษาอังกฤษ พระมหาสำราญ กุมฺมสุทฺโธ, ดร. ได้อนุเคราะห์ตรวจสอบแก้ไขบทคัดย่อ ภาษาอังกฤษให้อย่างดีจนสำเร็จเรียบร้อย

แม่ชีศันสนีย์ เสถียรสุต แห่งเสถียรธรรมสถาน คุณปวีณา หงสกุล ประธานมูลนิธิ ปวีณาหงสกุลเพื่อเด็กและสตรี คุณชุติมา ตั้งยืนยง ทนายความอาสามูลนิธิเพื่อนหญิง คุณประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ นายกสมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมายแห่งประเทศไทย นายอนุกุล ปัดแก้ว ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัว สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาค้าหญิงและเด็ก แพทย์หญิงจรรยาภรณ์ รัตนโกศล ประธานศูนย์พึ่งได้โรงพยาบาลขอนแก่นที่ให้โอกาสผู้วิจัยเป็นกรณีพิเศษในการเข้าพบเพื่อให้สัมภาษณ์ สังเกตการณ์ ให้เอกสารตำราสำหรับงานวิจัยและสตรีผู้ถูกระทำความรุนแรงทางเพศทุกท่านที่กรุณาแบ่งปันประสบการณ์ชีวิต เพื่อเป็นวิทยาทาน และธรรมทานแก่วงการพระพุทธศาสนา

เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น เจ้าของงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ตำราทางวิชาการ ทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศทุกท่าน

คุณพ่อสันติ คุณแม่เหรียญทอง บัวภา บิดามารดาผู้คอยเป็นห่วงและเป็นกำลังใจ
สำคัญ นางสาวเปรมกมล เกษรา นางสาวจุลลดา กองทุน นายพงศธร กองทุนผู้ช่วยด้าน
เทคโนโลยี ดร.พิทักษ์ เอ็นดู ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุเคราะห์ในเรืองเวลาศึกษาเล่าเรียน เพื่อนครู
และนักเรียนทุกคนที่คอยให้กำลังใจ หมอนวดแผนไทยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น
ผู้ดูแลเรื่องสุขภาพด้วยธรรมชาติบำบัดแก่ผู้วิจัยมาตั้งแต่เริ่มต้นศึกษาจนจบหลักสูตร

เพื่อนนิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิทยาเขตขอนแก่น รุ่น ๑ ทุกท่านที่ให้
ประสบการณ์ของคำว่า “มิตรแท้” โดยเฉพาะ พระครูปริยัติธรรมวงศ์ ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ
และพี่สจ. ณัฐพล แก้วขัน ผู้เป็นยอดกัลยาณมิตร

คุณฉันทิพนธ์นี้ยังต้องการคำแนะนำและคำชี้แนะเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เกิด
พัฒนาการต่อวงการพระพุทธศาสนาสู่การนำไปใช้ปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อไป

คุณงามความดีจากงานวิจัยนี้ขอถวายเป็นพุทธบูชาแด่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้า บูชาคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ และขอมอบแด่กัลยาณมิตรและผู้มีอุปการคุณทุกท่านที่มีส่วนให้
งานวิจัยสำเร็จ

นางสาวเพ็ญแข บัวภา

๑๑ มีนาคม ๒๕๕๖

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญแผนภูมิ	ฏ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฐ

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๘
๑.๓ ขอบเขตการวิจัย	๘
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๑๐
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๑๐
๑.๖ ทบทวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๑
๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย	๒๒
๑.๘ กรอบแนวคิดในงานวิจัย	๒๓
๑.๙ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๒๕

บทที่ ๒ ความรุนแรงทางเพศต่อสตรีในสังคมไทย

๒.๑ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ	๒๖
๒.๒ สถานการณ์ความรุนแรงทางเพศต่อสตรีในสังคมไทย	๓๑
๒.๓ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงทางเพศ	๔๑
๒.๓.๑ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ	๔๒
๒.๓.๒ อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีของสหประชาชาติ ๑๙๗๙	๔๓
๒.๓.๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐	๔๔
๒.๓.๔ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ว่าด้วยสิทธิสตรี ๔๕	๔๕
๒.๓.๕ กฎหมายครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๑	๔๖

๒.๓.๖ ความผิดเกี่ยวกับเพศ	๔๓
๒.๔ สาเหตุความรุนแรงทางเพศต่อสตรีในสังคมไทย	๕๔
๒.๔.๑ บุคลิกภาพของสตรี	๕๕
๒.๔.๑.๑ ด้านสติปัญญา	๕๖
๒.๔.๑.๒ ด้านจิตใจ/อารมณ์	๕๘
๒.๔.๑.๓ ด้านร่างกาย	๕๙
๒.๔.๒ การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว	๖๐
๒.๔.๓ สิ่งแวดล้อมรอบตัวไม่ปลอดภัย	๖๓
๒.๔.๔ วัฒนธรรม ทศนคติ ค่านิยม และความเชื่อ	๖๔
๒.๔.๕ การบังคับใช้กฎหมายไม่ได้ผลเท่าที่ควร	๖๕
๒.๕ ลักษณะความรุนแรงทางเพศต่อสตรีในสังคมไทย	๖๗
๒.๕.๑ การประทุพุดินอกใจคู่ครอง	๖๗
๒.๕.๒ การล่วงละเมิดทางเพศ/ถูกคุกคามทางเพศ	๖๘
๒.๕.๓ การข่มขืนกระทำชำเรา	๖๙
๒.๕.๔ การค้ามนุษย์/ค้าประเวณี	๗๐
๒.๖ กรณีศึกษาสตรีผู้ถูกระทำ ความรุนแรงทางเพศ	๗๑
๒.๖.๑ ถูกล่อลวงข่มขืน	๗๑
๒.๖.๒ ถูกล่อลวงข่มขืน	๗๒
๒.๖.๓ ถูกล่อลวงข่มขืนในพิธีไสยศาสตร์	๗๓
๒.๖.๔ ถูกล่วงละเมิดทางเพศ	๗๔
๒.๗ สัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้เฝ้าระวังสตรีที่ถูกกระทำ ความรุนแรงทางเพศ	๗๗
๒.๗.๑ เสถียรธรรมสถาน	๗๗
๒.๗.๒ มูลนิธิปวีณาหงสกุลเพื่อเด็กและสตรี	๗๙
๒.๗.๓ มูลนิธิเพื่อนหญิง	๘๓
๒.๘ สัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มนักวิชาการ	๘๘
๒.๘.๑ นายกสมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมายแห่งประเทศไทย	๘๙
๒.๘.๒ ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว	๙๑
๒.๘.๓ ประธานศูนย์พึ่งได้โรงพยาบาลขอนแก่น	๙๓

บทที่ ๓ ความรุนแรงทางเพศต่อสตรีในพระพุทธศาสนา	๑๐๑
๓.๑ เรื่องเพศ ในพระพุทธศาสนา	๑๐๓
๓.๒ ความรุนแรงทางเพศต่อสตรีในสมัยก่อนพุทธกาล	๑๐๖
๓.๒.๑ กรณีศึกษานางอมิตตาภรรยาสาวพราหมณ์ชราชุก	๑๐๖
๓.๓ ความรุนแรงทางเพศต่อสตรีในสมัยพุทธกาล	๑๐๙
๓.๓.๑ กรณีศึกษาพระอุบลวรรณาเถรีถูกนันทมานพข่มขืน	๑๐๙
๓.๓.๒ กรณีศึกษาพระเจ้าปเสนทิโกศล ผู้มีความใคร่ในภรรยาผู้อื่น	๑๑๒
๓.๓.๓ กรณีศึกษานางอุตตราถูกนางสิริมาโสภณีนัดก้น้ำมันเดือดรดศีรษะ	๑๑๓
๓.๔ สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาความรุนแรงทางเพศต่อสตรีในพระพุทธศาสนา	๑๒๑
๓.๔.๑ อิทธิพลการเลี้ยงดูจากครอบครัว กรณีนางอมิตตา	๑๒๑
๓.๔.๑.๑ ครอบครัวเป็นที่พึ่งพาอาศัยเลี้ยงชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย	๑๒๑
๓.๔.๑.๒ ครอบครัวเป็นสถานที่พัฒนามนุษย์	๑๒๓
๓.๔.๑.๓ ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนามนุษย์	๑๒๔
๓.๔.๒ ตัวสตรีเอง กรณีพระเจ้าปเสนทิโกศล	๑๒๓
๓.๔.๒.๑ สตรีงาม	๑๒๓
๓.๔.๒.๒ สตรีไม่งาม	๑๒๙
๓.๔.๓ สิ่งแวดล้อมไม่ปลอดภัย กรณีพระอุบลวรรณาเถรี	๑๓๑
๓.๔.๔ ประพฤติตนด้วยอำนาจกิเลสตามไม่เป็นธรรม กรณีนางสิริมา	๑๓๓
๓.๕ หลักธรรมที่ใช้เป็นแนวทางป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรงทางเพศต่อสตรีในพระพุทธศาสนา	๑๓๔
๓.๕.๑ หมั่นฝึกตน ด้วย อริยวัฑฒิธรรม ๕	๑๓๔
๓.๕.๒ คบหามิตรแท้ และหาผู้ครองสมตนด้วย สมชีวิตรธรรม ๔	๑๓๕
๓.๕.๓ ครองเรือนดี ด้วย ฃรวาสาธรรม ๔	๑๓๖
๓.๖ การป้องกันปัญหาความรุนแรงทางเพศในสังคมสงฆ์พุทธกาล	
บทที่ ๔ การประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงทางเพศต่อสตรีในสังคมไทย	๑๔๑
๔.๑ ปัญหาความรุนแรงทางเพศต่อสตรีในสังคมไทย	๑๔๑
๔.๒ หลักธรรมป้องกันความรุนแรงทางเพศต่อสตรีระดับบุคคล	๑๔๕
๔.๒.๑ อริยวัฑฒิธรรม ๕	๑๔๕

๔.๒.๑.๑ ศรีทฐา (พระรัตนตรัย ตนเอง ทิศ ๖)	๑๔๖
๔.๒.๑.๒ ศีล	๑๕๑
๔.๒.๑.๓ สุตะ	๑๕๔
๔.๒.๑.๔ จาคะ	๑๕๖
๔.๒.๑.๕ ปัญญา	๑๕๗
๔.๒.๒ ละเว้นอบายมุข ๖	๑๕๘
๔.๒.๓ หิริ	๑๕๘
๔.๓ หลักธรรมป้องกันความรุนแรงทางเพศต่อสตรีระดับครอบครัว	๑๖๘
๔.๓.๑ สมชีวิธรรม ๔	๑๕๘
๔.๓.๒ ฆราวาสธรรม ๔	๑๕๙
๔.๓.๓ หน้าที่ของภรรยา	๑๖๒
๔.๓.๔ หน้าที่ของสามี	๑๖๖
๔.๓.๕ หน้าที่ของบิดามารดา	๑๖๖
๔.๔ หลักธรรมป้องกันความรุนแรงทางเพศต่อสตรีระดับสังคม	๑๗๖
๔.๔.๑ อปรีหานิยธรรม ๗	๑๗๗
๔.๔.๒ อธมมราคสูตร ปหาน์	๑๗๗
๔.๔.๓ ข้อห้ามเรื่องเพศในสิกขาบทวินัยสงฆ์	๑๗๗
๔.๔.๔ สอนเพศศึกษารอบด้านในสถาบันการศึกษา	๑๗๘
๔.๔.๕ ประกอบสัมมาอาชีพะ	๑๗๙
๔.๕ หลักธรรมแก้ไขปัญหาคความรุนแรงทางเพศต่อสตรีในสังคมไทย	๑๘๐
๔.๕.๑ เยียวยาสตรีผู้ถูกระทำความรุนแรงทางเพศ	๑๘๐
๔.๕.๒ แก้ไขผู้กระทำผิด และผู้ถูกระทำให้ไม่ให้เกิดซ้ำ	๑๘๖
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	๑๙๐
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๙๑
๕.๒ ข้อเสนอแนะ	๑๙๖
บรรณานุกรม	๑๙๙
ภาคผนวก	๒๑๑
ผนวก ก แบบสัมภาษณ์	๒๑๒
ผนวก ข หนังสือออกในการดำเนินการวิจัย	๒๑๕
ประวัติผู้วิจัย	๒๒๒

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑. ตารางที่ ๑ สถิติคดีทางเพศของสำนักงานศาลยุติธรรม	๓๒
๒. ตารางที่ ๒ สถิติคดีความรุนแรงทางเพศต่อสตรีจากมูลนิธิปวีณาหงสกุลฯ	๓๓
๓. ตารางที่ ๓ สรุปผลการศึกษากลุ่มสตรีผู้ถูกระทำความรุนแรงทางเพศ	๗๖
๔. ตารางที่ ๔ การเปลี่ยน ๑๐ มิฉนาคัญ เป็น ๑๐ สัมมาทัญญู ของมูลนิธิเพื่อนหญิง	๘๖
๕. ตารางที่ ๕ สรุปผลการสัมภาษณ์กลุ่มผู้แก็ไขเยียวยาศตรี	๘๓
๖. ตารางที่ ๖ สรุปผลการสัมภาษณ์กลุ่มนักวิชาการ	๙๖

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
๑. แผนภูมิที่ ๑ สาเหตุการเกิดปัญหาความรุนแรงทางเพศต่อสตรีในสังคมไทย	๑๘๓
๒. แผนภูมิที่ ๒ การประยุต์หลักธรรมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหา ความรุนแรงทางเพศต่อสตรีในสังคมไทย	๑๘๘

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และ คัมภีร์อรรถกถาฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในการอ้างอิง โดยจะระบุ เล่ม /ข้อ/หน้า หลัง อักษรย่อชื่อ คัมภีร์พระไตรปิฎก เช่น ม.ม. (ไทย) ๑๒/๑๐๐/๓๐๑-๓๐๕ หมายถึง สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มูล ปิณฑาสก (ภาษาไทย) เล่ม ๑๒ ข้อ ๑๐๐ หน้า ๓๐๑ ถึง ๓๐๕ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๕ และคำย่อเกี่ยวกับคัมภีร์อรรถกถา เช่น จ.ธ.อ. (ไทย) ๑/๒/๒/๘๕ หมายถึง พระสูตรและ อรรถกถาแปล จุททกนิกาย รัมมบท เล่มที่ ๑ ภาคที่ ๒ ตอนที่ ๒ หน้า ๘๕ หรือ ส.ส.อ. (ไทย) ๑/๑/ ๔๗๗ หมายถึง พระสูตรและอรรถกถาแปล สังยุตตนิกาย สคาถวรรค เล่มที่ ๑ ภาคที่ ๑ หน้า ๔๗๗ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๒๕

พระวินัยปิฎก

วิ.มหา.	(ไทย)	=	วินัยปิฎก	มหาวิภังค์	(ภาษาไทย)
วิ.ภิกขุณี.	(ไทย)	=	วินัยปิฎก	ภิกขุณีวิภังค์	(ภาษาไทย)
วิ.ม.	(ไทย)	=	วินัยปิฎก	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
วิ.จ.	(ไทย)	=	วินัยปิฎก	จุฬวรรค	(ภาษาไทย)
วิ.ป.	(ไทย)	=	วินัยปิฎก	ปริวารวรรค	(ภาษาไทย)

พระสุตตันตปิฎก

ที.ม.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ปา.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฏิกวรรค	(ภาษาไทย)
ม.ม.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มูลปิณฑาสก	(ภาษาไทย)
ม.ม.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มัชฌิมปิณฑาสก	(ภาษาไทย)
ม.อ.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	อุปรปิณฑาสก	(ภาษาไทย)
ส.ส.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	สคาถวรรค	(ภาษาไทย)
ส.สพ.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	สพายนวรรค	(ภาษาไทย)
ส.ม.	(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)

อง.เอกก.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	เอกกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ทุก.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ทุกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.จตุกก.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	จตุกกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ปญจก.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ปญจกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.สตุตก.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	สัตตกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.อฏฐก.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	อฏฐกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ทสก.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ทสกนิบาต	(ภาษาไทย)
บุ.บุ.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	บุททกนิกาย	บุททกปาฐะ	(ภาษาไทย)
บุ.ธ.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	บุททกนิกาย	ธรรมบท	(ภาษาไทย)
บุ.อุ.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	บุททกนิกาย	อุทาน	(ภาษาไทย)
บุ.สุ.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	บุททกนิกาย	สุดตนิบาต	(ภาษาไทย)
บุ.อิติ.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	บุททกนิกาย	อิติวุตตะกะ	(ภาษาไทย)
บุ.วิ.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	บุททกนิกาย	วิมานวัตถุ	(ภาษาไทย)
บุ.เถร.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	บุททกนิกาย	เถรคาถา	(ภาษาไทย)
บุ.เถรี.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	บุททกนิกาย	เถรีคาถา	(ภาษาไทย)
บุ.ชา.ทสก.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	บุททกนิกาย	ทสกนิบาต ชาดก	(ภาษาไทย)
บุ.ชา.ปกิณณก.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	บุททกนิกาย	ปกิณณกนิบาต ชาดก	(ภาษาไทย)
บุ.ชา.วิสตี.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	บุททกนิกาย	วิสตีนิบาต ชาดก	(ภาษาไทย)
บุ.ชา.จตุตถาสี.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	บุททกนิกาย	จัตตาสีนิบาต ชาดก	(ภาษาไทย)
บุ.ชา.สตุตติ.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	บุททกนิกาย	สัตตตินิบาต ชาดก	(ภาษาไทย)
บุ.ชา.อสีติ.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	บุททกนิกาย	อสีตินิบาต ชาดก	(ภาษาไทย)
บุ.ชา.ม.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	บุททกนิกาย	มหานิบาต ชาดก	(ภาษาไทย)
บุ.ป.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	บุททกนิกาย	ปฏิสัมภิทามรรค	(ภาษาไทย)
บุ.อป.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	บุททกนิกาย	อปทาน	(ภาษาไทย)
บุ.จริยา.	(ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	บุททกนิกาย	จริยาปิฎก	(ภาษาไทย)

พระอภิธรรมปิฎก

อภิ.สง.	(ไทย)	=	อภิธรรมปิฎก	ธรรมสังคณี	(ภาษาไทย)
---------	-------	---	-------------	------------	-----------

อรรถกถาพระสูตรตันตปิฎก

ที.ม.อ.	(ไทย)	=	ทีฆนิกาย สุมังคลวิลาสินี มหาวรรคอรรถกถา	(ภาษาไทย)
สํ.ส.อ.	(ไทย)	=	สังยุตตนิกาย สारัตถปกาสินี สคาถวรรคอรรถกถา	(ภาษาไทย)
ขุ.ธ.อ.	(ไทย)	=	ขุททกนิกาย ธรรมบทอรรถกถา	(ภาษาไทย)